

Kahoot! – онлайн сервіс для створення інтерактивних завдань. Дозволяє створювати тести, опитування, вікторини. Платформу можна використовувати під час роботи з будь-якими віковими категоріями. Добре підійде як для молодшої школи, так і для дорослих людей.

Практичне застосування онлайн сервісу Kahoot! безмежне. Наприклад, для аудіювання можна підготувати завдання на основі відео чи прослуховування запису. А запитання до прослуханого оформити у вигляді тесту.

До речі, Kahoot! дозволяє використовувати математичні символи при створенні запитань, тому такий формат підійде і для точних наук.

Квізи (запитання вікторини) учні можуть проходити індивідуально, а можна створити змагання, де за швидкість та правильність відповідей учасники отримують бали.

Освітня платформа для учнів 1 – 4 класів [ВИВЧАЮ – НЕ ЧЕКАЮ](#).

Це навчальна гра, котра допомагає дітям вивчити математику. У планах авторів є доповнення гри матеріалами з читання, української мови, Я досліджую світ. Є мобільний застосунок, він уже завантажується в Google Play. Застосунок створено у відповідь на освітні виклики воєнного часу. Він допоможе українським учням початкової школи вивчати математику за українською навчальною програмою в будь-якій точці світу. Гра створена громадською спільнотою «Освіторія» та міжнародною організацією War Child Holland у партнерстві з Міністерством освіти і науки України, відповідає чинній програмі. Застосунок новий, він ще доопрацьовується, але в ньому є вже одна перевага – працює навіть тоді, коли немає доступу до якісного інтернету. Достатньо завантажити гру в телефон дитини.

Часто у своїй роботі використовую матеріали освітньої платформи «На урок». Дітям подобаються тестування з різних навчальних дисциплін. Такі тести використовую і під час проведення діагностики після вивчення теми, і після ознайомлення з новим твором, з метою з'ясування розуміння прочитаного. Дуже дієвим є використання під час проведення Аудіювання.

Широко використовую додатки Google. презентації, матеріали для уроку розміщую на цій платформі за допомогою Google Classroom.

Отже, можна зробити висновок, що сьогодні створено безліч інструментів, використовуючи які, учителі можуть зробити освітній процес цікавим, ефективним, динамічним і сучасним.

НУШ – це безмежний світ для творчого вчителя.

Новий досвід організації навчання в 1-4-х класах

Василина ПЕТРЕНКО,

*учитель початкових класів, спеціаліст вищої категорії,
учитель-методист Комунального закладу*

У статті розглядається новий досвід організації навчання в 1-4-х класах з урахуванням сучасних освітніх змін і викликів. Узагальнено кращі педагогічні практики, спрямовані на розвиток компетентнісного навчання, використання інтерактивних методів, диференційованого підходу, цифрових технологій та емоційно-комфортного середовища. Особливу увагу приділено ролі вчителя в забезпеченні ефективної взаємодії з учнями, розвитку критичного мислення, творчих здібностей та соціальних навичок молодших школярів. Наведено практичні приклади успішного застосування сучасних методик, що сприяють підвищенню мотивації до навчання та формуванню ключових компетентностей учнів початкової школи. Стаття буде корисною для вчителів початкових класів, методистів і всіх, хто зацікавлений у вдосконаленні освітнього процесу.

Ключові слова: *початкова освіта, інтерактивні методи, компетентнісне навчання, цифрові технології, емоційний комфорт, формувальне оцінювання.*

Початкова школа – це особливий етап у житті кожної дитини, адже саме тут закладаються основи не лише знань, а й світогляду, особистісного розвитку, вміння взаємодіяти з однолітками та дорослими. У цей період формується ставлення до навчання, яке значною мірою вплине на подальшу освітню траєкторію. Саме тому початкова школа повинна бути не просто місцем здобуття знань, а комфортним, безпечним і натхненним простором для пізнання світу, розвитку здібностей і творчого потенціалу дитини.

Однак, сучасний світ стрімко змінюється, і разом із ним трансформуються підходи до освіти. Нові реалії висувають перед учителями початкових класів дедалі більше вимог: необхідність у провадженні сучасних педагогічних технологій, гнучке реагування на виклики часу, інтеграція цифрових інструментів у навчальний процес, урахування емоційного стану дітей, що особливо актуально в умовах нестабільності. Традиційна модель викладання, яка була ефективною ще кілька десятиліть тому, вже не відповідає потребам нового покоління учнів, які зростають у динамічному світі, насиченому інформацією та технологіями.

За понад 45 років педагогічної діяльності я була свідком численних змін в освіті. Від суворой дисципліни, одноманітних завдань і переважно пасивного засвоєння знань до активного, інтерактивного, творчого навчання, яке стимулює дитину бути дослідником, творцем, аналітиком [6, с.17]. Колись уроки будувалися за жорсткими схемами, з переважним акцентом на запам'ятовування та репродуктивне відтворення матеріалу, а сьогодні на перший план виходять діяльнісний підхід, інтеграція предметів, навчання через гру, проєктна робота, розвиток критичного мислення та самостійності.

Сучасний учитель початкових класів – це не просто викладач, а наставник, координатор, мотиватор, психолог, який допомагає дитині знайти власний шлях у навчанні, підтримує її допитливість і віру у власні сили. Важливо не лише передати знання, а й створити умови, у яких дитина навчиться думати, аналізувати, вирішувати проблеми, працювати в команді, висловлювати свої ідеї та вчитися на помилках [5, с.79].

Які ж інноваційні методи та прийоми стали найбільш ефективними у навчанні учнів 1-4 класів? Як змінилася роль учителя в сучасному освітньому процесі? Як зробити навчання цікавим, результативним і водночас комфортним для кожної дитини? Як створити середовище, у якому діти не просто засвоюють інформацію, а набувають компетентностей, необхідних для успіху в майбутньому?

Ця стаття – узагальнення мого власного досвіду, а також аналіз найкращих педагогічних практик, які довели свою ефективність у сучасних умовах. Вона стане у нагоді як досвідченим учителям, так і тим, хто лише починає свій шлях у педагогіці, адже освіта – це постійний процес змін, і лише відкритість до нового дає змогу розвиватися та вдосконалюватися в професії.

Сучасна освіта змінюється надзвичайно швидкими темпами, і кожен учитель початкових класів, який працює з дітьми, постійно стикається з викликами, що вимагають гнучкості, креативності та готовності застосовувати нові підходи. Зміни в суспільстві, розвиток цифрових технологій, реформа Нової української школи, виклики дистанційного навчання, воєнні події в країні – все це впливає на процес навчання та змушує нас, педагогів, адаптувати свої методи роботи [4, с. 92].

З власного досвіду можу сказати, що за понад 45 років роботи вчителем початкових класів я пройшла шлях від класичної методики викладання, яка базувалася переважно на авторитарному підході, до зовсім іншої концепції – коли дитина стає активним учасником освітнього процесу, а не просто слухачем, який повинен відтворити матеріал під диктовку вчителя. І ці зміни є справді значними, бо ми більше не просто передаємо знання, ми допомагаємо дітям навчитися мислити, аналізувати, співпрацювати, висловлювати власну думку, критично оцінювати інформацію та, що найважливіше, не боятися помилок.

Пам'ятаю свої перші уроки в початковій школі ще у 80-х роках. Діти сиділи рівними рядами, руки складені, підручник перед очима, тиша, абсолютна дисципліна. Головною метою було дати знання та проконтролювати їх засвоєння, тобто перевірити, чи вивчений параграф, чи правильно написані слова, чи засвоєні таблиці множення. Навчання було жорстко структурованим, і творчості було небагато. Натомість зараз я можу з упевненістю сказати, що новий досвід організації навчання в початковій школі дає дітям можливість не просто запам'ятати інформацію, а й пережити її, застосувати на практиці, зробити висновки, пов'язати з власним життям.

Однією з найбільш ефективних змін стала поява ранкових зустрічей. Якщо раніше уроки починалися одразу з перевірки домашнього завдання та пояснення нової теми, то тепер день у молодших класах розпочинається зі спілкування. Ми сідаємо в коло, вітаємо одне одного, обговорюємо, як хто почувається, які події відбулися за день, а іноді навіть ділимося маленькими життєвими історіями. Це зближує дітей, створює довірливу атмосферу [3, с. 9]. Наприклад, одного разу, коли ми говорили про емоції, один хлопчик зізнався, що засмучений, бо загубив улюблену іграшку. Інші діти підтримали його, а одна дівчинка сказала: «Я можу принести тобі свою машинку, щоб ти не сумував». Саме такі моменти вчать співчуття, емпатії, вміння підтримувати.

Іншою важливою зміною стало впровадження інтегрованого навчання. Якщо раніше кожен предмет був чітко розмежований, то тепер ми часто поєднуємо кілька дисциплін в одному уроці. Наприклад, коли ми вивчали осінь у другому класі, то не просто читали про неї в підручнику. Ми малювали осінні пейзажі, складали вірші, аналізували, як змінюється природа, проводили дослід із листям, спостерігали за погодою, а потім ще й створили маленькі книжечки з осінніми історіями [5, с. 94]. Це дозволило дітям побачити зв'язок між предметами, зрозуміти, що знання – це не просто окремі шматки інформації, а єдина система, що працює в житті.

Особливу увагу потрібно приділяти оцінюванню. Раніше ми керувалися традиційною системою балів і помилка вважалася чимось негативним. Тепер підхід змінився – оцінювання стало формувальним, а це означає, що головне не бал, а прогрес дитини. У нашому класі ми запровадили щоденник досягнень, куди кожна дитина записує свої маленькі перемоги: «Я сьогодні правильно розв'язав задачу», «Я вперше написав речення без помилок», «Я допоміг другу». Це формує позитивне ставлення до навчання, діти починають бачити свої успіхи, навіть якщо вони невеликі.

Цифрові технології є ще одним невід'ємним елементом сучасного навчання. Під час карантину, коли довелося проводити уроки онлайн, ми використовували Google Classroom, Zoom, інтерактивні вправи на платформі LearningApps. Діти швидко адаптувалися, і навіть першокласники вчилися виконувати завдання у Wordwall, проходити тести в Kahoot. Навіть зараз, коли навчання повернулося в класи, ми продовжуємо використовувати ці платформи. Наприклад, якщо дитина захворіла та пропустила урок, вона може переглянути завдання онлайн і залишатися в курсі подій [2, с. 39].

Дуже важливою частиною роботи стало створення безпечного, емоційно комфортного середовища. У початковій школі діти особливо чутливі до атмосфери в класі. Тому ми запровадили практику компліментів: кожного тижня діти пишуть одне одному приємні слова на маленьких картках, і це допомагає зміцнювати дружні стосунки. Також ми використовуємо методику «Крісло автора», коли діти читають власні твори перед класом, а однокласники підтримують їх. Це допомагає розвивати впевненість у собі.

За десятки років роботи я переконалася, що найголовніше – вчити не лише навчального предмета, а й уміння спілкуватися, бути доброзичливими, підтримувати одне одного, розуміти свої емоції, вирішувати конфлікти [6, с. 50]. *Початкова школа є основою всього майбутнього навчання, і якщо діти навчатися в цьому віці мислити, аналізувати, учитися із задоволенням, вони збережуть цю навичку на все життя.*

Я пишаюся тим, що маю змогу працювати з дітьми, і вважаю, що сучасна освіта стала не просто передачею знань, а живим процесом, у якому кожен учень відчуває себе частиною великої дружної команди. І хоча виклики з'являються щодня, педагог завжди знайде спосіб зробити навчання цікавим, корисним і таким, що залишить у дітей найкращі спогади про шкільні роки [1, с. 66].

Сучасне навчання в початковій школі вже давно вийшло за межі традиційного викладання. Воно стало більш інтегрованим, гнучким, орієнтованим на особистість дитини. У сучасних реаліях уже неможливо навчати дітей так, як це робили десятиліття тому. Підходи до навчання еволюціонували, і сьогодні вони базуються на активній участі учнів у навчальному процесі, співпраці, розвитку самостійності, творчості та критичного мислення. Нові освітні методи, такі як ранкові зустрічі, інтегровані уроки, формувальне оцінювання, проєктна діяльність, застосування технологій та ігрових методик, сприяють створенню комфортного, мотивуючого середовища, де кожна дитина відчувається важливою, прийнятою, здатною досягати успіху.

Завдяки новітнім педагогічним підходам діти більше не пасивні слухачі, а дослідники, співтворці знань, активні учасники освітнього процесу. Вони не просто запам'ятовують матеріал, а навчаються його аналізувати, використовувати в повсякденному житті, розвивати власні ідеї, експериментувати, робити висновки

[7, с. 55]. *Таке навчання дає змогу сформувати не лише предметні компетентності, а й життєві навички, які стануть основою для подальшого розвитку дитини як особистості.*

Особливо важливим є емоційний аспект навчання. У сучасному світі, де діти можуть стикатися зі стресами, нестабільністю, високими інформаційними навантаженнями, саме школа має бути місцем підтримки, безпеки та натхнення. Атмосфера довіри між учителем і учнями допомагає кожній дитині відчувати себе впевнено, не боятися помилок, пробувати нове, відкривати свої сильні сторони. Саме через цю призму змінюється і роль учителя: він уже не лише носій знань, а й наставник, мотиватор, партнер, який допомагає кожному учневі розкрити потенціал і повірити у власні сили.

Маючи багаторічний педагогічний досвід, я можу впевнено сказати, що успіх сучасного навчання залежить від готовності вчителя змінюватися разом зі світом, шукати нові підходи, упроваджувати інновації, але при цьому залишатися щирим, чуйним і уважним до потреб дітей. Діти відчують, коли їх люблять, коли в них вірять, коли їх підтримують, і саме це допомагає їм ставати впевненішими, сміливішими, відкритими до знань.

Освіта сьогодні – це не просто передавання інформації, а створення освітнього середовища, яке сприяє гармонійному розвитку кожної дитини. І хоча виклики освіти з кожним роком стають складнішими, у наших руках – можливість зробити навчання не лише корисним, а й захопливим, цікавим, незабутнім, таким, що залишить теплі спогади на все життя. Адже саме в початковій школі формується любов до навчання, і від того, як ми організуємо цей процес, залежить не лише академічний успіх дітей, а також і їхнє майбутнє.

Список використаних джерел і літератури

1. Гапон С. В. Інноваційні напрями розвитку сучасних методик до навчання української мови в початковій школі. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2022. 240 с.
2. Масол Л. М. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах на засадах компетентнісного підходу. Київ: Генеза, 2019. 208 с.
3. Масол Л. М. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Київ: Генеза, 2020. 160 с.
4. Онищенко І. В. Сучасні розробки виховних заходів у 1–4-х класах. Харків: Основа, 2021. 128 с.
5. Суховірський О. В. Нова українська школа: методика навчання інформатики у 1–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Київ: Генеза, 2021. 160 с.
6. Сучасні підходи до організації ефективного освітнього процесу в Новій українській школі із врахуванням закономірностей навчання. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2020. 180 с.
7. Сучасні розробки виховних заходів у 1–4-х класах. Київ: Видавництво «Літера», 2021. 150 с.

Новий досвід організації навчання в 1-4 класах

Пивоварова З. М., учитель початкових класів